

TÁJÉKOZTATÓ

a 2018. évi országgyűlési képviselő-választási kampányokra fordított pénzeszközök elszámolásának ellenőrzéséről

A tájékoztató célja a jelölő szervezetek és egyéni jelöltek számára annak bemutatása, hogy az Állami Számvevőszék (továbbiakban: ÁSZ) ellenőrzése mire irányul, továbbá, hogy az ellenőrzéshez melyek azok az adatok, dokumentumok, amelyeket rendelkezésére kell bocsátaniuk.

1. ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

A 2018 tavaszán esedékes országgyűlési választásra vonatkozó speciális előírásokat a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (továbbiakban: Ve.), valamint az országgyűlési képviselők választása kampányköltségeinek átláthatóvá tételéről szóló 2013. évi LXXXVII. törvény (továbbiakban: Kftv.) határozza meg.

A Kftv. (8/B. § (1) bekezdése, 8/C. § (2a) bekezdése és 9. § (2) bekezdése) szerint az ÁSZ kampányokra fordított pénzeszközök elszámolásával kapcsolatos ellenőrzési kötelezettsége:

Az ÁSZ a választást követő egy éven belül ellenőrzi:

Hivatalból

- az országgyűlési képviselőhöz jutott jelöltek tekintetében a kincstárnál, szükség esetén a jelölnél, vagy a kincstárnak leadott írásbeli lemondó nyilatkozata esetében a jelöltet jelölő pártnál, az egymillió forint összegű, a központi költségvetésből juttatott támogatás felhasználását;
- azoknál a pártlistát állító pártoknál, amelyek pártlistája a pártlistákra leadott összes érvényes szavazat legalább 1%-át megszerezte, a központi költségvetésből juttatott támogatás felhasználását;
- országgyűlési képviselőhöz jutott jelöltek és jelölő szervezetek tekintetében, a választásra fordított állami és a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. törvényben (továbbiakban Párt tv.) meghatározott más pénzeszközök felhasználását.

Jelölt vagy jelölő szervezet kérelmére

- az egyéb, az országgyűlési képviselőhöz nem jutott jelöltek és jelölő szervezetek tekintetében a választásra fordított állami és a Párt tv.-ben meghatározott más pénzeszközök felhasználását.

A jelölő szervezeteknek figyelemmel kell lenni a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (továbbiakban Számv. tv.) 161/A. § (2) bekezdésében foglaltakra, amely szerint a közpénzek felhasználásának és a köztulajdon használatának nyilvánossága és ellenőrizhetősége érdekében a nyilvántartási (könyvvezetési) rendszerüket kötelesek oly módon továbbfejlesztetni, hogy abból a vonatkozó külön jogszabályban meghatározott adatok rendelkezésre álljanak.

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdésében foglaltak értelmében a költségvetési támogatás kedvezményezettjei kötelesek a költségvetési támogatást ellenőrző szervezetekkel együttműködni, az ellenőrzést végző szerv képviselőit ellenőrzési munkájukban a megfelelő dokumentumok, számlák, a megvalósítást igazoló okmányok, bizonylatok rendelkezésre bocsátásával, valamint a fizikai teljesítés vizsgálatában a helyszínen is segíteni.

Az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény (továbbiakban ÁSZ tv.) 28. § (1) bekezdése alapján az ÁSZ ellenőrzések lefolytatása érdekében az ellenőrzött szervezet és annak munkavállalója közreműködésre köteles. Az ellenőrzött szervezet és annak munkavállalója közreműködési kötelezettségének megalapozott indok nélküli késedelmes, vagy nem megfelelő teljesítése az ÁSZ tv. 33. § (3) bekezdésében foglalt jogkövetkezményeket vonja maga után.

Az ellenőrzés során az egyéni jelöltek és jelölő szervezetek az ÁSZ részére az eredeti dokumentumokat kötelesek rendelkezésre bocsátani. A kért adatokat és dokumentumokat érintő adatszolgáltatás elmulasztása az ÁSZ tv. 33. § (3) bekezdésében foglalt jogkövetkezmények alkalmazását eredményezi.

Lényeges jogszabályi változás:

A Kftv. 2017. novemberétől a párt elszámoltathatósága vonatkozásában változott. A Kftv 3/A. § (1) bekezdése, a pártlistát¹ állító párt nyilatkozattételi kötelezettségét írja elő – legkésőbb a pártlista nyilvántartásba vételének jogerőre emelkedését követő napon – feltételként a központi költségvetési támogatás folyósításához. A pártlistát állító párt nyilatkozik arról, hogy ha a (választási eljárásról szóló törvény alapján kiesik, vagy nem éri el a pártlistákra leadott összes érvényes szavazat legalább 1%-át), visszafizetési kötelezettségét határidőben nem teljesíti, és az tőle (a NAV által) nem hajtható be, a párt vezető tisztségviselői állnak helyt, egyetemlegesen a támogatás visszafizetéséért.

2. AZ ÁSZ ELLENŐRZÉS CÉLJA

A Kftv. fent bemutatott előírásaira figyelemmel **az ÁSZ ellenőrzés célja**, annak feltárása, hogy:

- az *egyéni jelöltek* tekintetében a Kftv. (1. §, 2/A. §) alapján nekik járó egymillió forint összegű², központi költségvetésből juttatott támogatást a választási kampányidőszakban, a választási kampánytevékenységgel összefüggő kiadások finanszírozására fordították-e;
- a *jelölő szervezetek* a Kftv. (3. § és 4. §-ai) szerint, a központi költségvetésből juttatott támogatást a választási kampányidőszak alatt, a választási kampánytevékenységgel összefüggő kiadások finanszírozására fordították-e;

¹ A közös pártlistát állító pártok egy pártnak tekintendők (Kftv. 3. § (2) bekezdés)

² ezen összeg alatt 2014. évben egymillió forintot, a következő választásokon a Kftv. 1. § (2) alapján „A támogatás összegét az országgyűlési képviselők e törvény hatálybalépését követő általános választását követő évtől kezdődően a Központi Statisztikai Hivatal által a tárgyévet megelőző évre megállapított fogyasztói árindexszel évente növelni kell.” számított összeget kell érteni a Tájékoztató további részeiben is

-
- a jelölő szervezetek jelöltjeikkel együtt betartották-e a Kftv. (7. § (1) bekezdésében) meghatározott, jelötenkénti – a *kampány költségeinek korlátját* jelentő – ötmillió forint összeghatárt³;
 - a *pártok*, mint jelölő szervezetek, a Párt tv. 4. §-ában meghatározott forrásokat vették-e igénybe a választási kampányidőszak alatt, a választási kampánytevékenységgel összefüggő kiadások finanszírozására.

Az ellenőrzési cél keretében az **ÁSZ ellenőrzés tárgya:**

- a Kincstár és a jelölt által megkötött megállapodás (Kftv. 2. § (2) bekezdés), az az alapján nyitott kincstári kártyafedezeti számla és a kincstári kártya megléte, rendelkezésre állása;
- a pártlistát állító párt írásba foglalt nyilatkozatának (Kftv. 3/A. § (1) bekezdés) a megléte, rendelkezésre állása;
- a (kampánytevékenységhez köthető) bizonylatok szabályszerűsége, hitelessége, (a Kincstárral kötött megállapodásban, illetve a Számv. tv. 166. §-ában előírt) alaki és tartalmi kellékei megléte;
- a költségvetési támogatásból és egyéb forrásból finanszírozott valamennyi kiadásnak a választási **kampányidőszak alatti**,

A Ve. 139. §, és (a 2018. április 8. napjára kitűzött országgyűlési képviselő-választás eljárási határidőinek és határnapjainak megállapításáról szóló) 3/2018. (I. 11.) IM rendelet 28. § alapján a választási kampányidőszak 2018. február 17-től 2018. április 8-án 19.00 óráig tart.

- illetve a **kampánytevékenységre** történő teljesítése;

A Ve. 140. §-a alapján *kampányeszköznek* minősül minden olyan eszköz, amely alkalmas a választói akarat befolyásolására vagy annak megkísérlésére, így különösen a plakát, jelölő szervezet vagy jelölt által történő közvetlen megkeresés, politikai reklám és politikai hirdetés, választási gyűlés. (A sajtótermék, reklám, politikai reklám, politikai hirdetés tartalmát, fogalmát a Ve. 146. § - 148. §-ai, és a 2010. évi CLXXXV. törvény (a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról) határozza meg.)

A Ve. 141. §-a alapján *kampánytevékenység* a kampányeszközök kampányidőszakban történő felhasználása és minden egyéb kampányidőszakban folytatott tevékenység a választói akarat befolyásolása vagy ennek megkísérlése céljából.

Az ÁSZ a kampányfinanszírozásra fordított pénzeszközök szabályszerű felhasználása kapcsán ellenőrzi:

- a kampányidőszakban a kifizetések bizonylatait, az azokat alátámasztó egyéb dokumentumokat (pl: összes élő szerződések, megállapodások a terület -, a helység -, a plakát, reklám hely stb. vonatkozásában; a bankszámlakivonatok, adományozók befizetését igazoló postai utalványok, számlák, kiadások, költségek elszámolási dokumentumait; továbbá a pártok esetében az előző évi maradvány kimutatását tartalmazó dokumentum és ezt igazoló

³ ezen összeg alatt 2014. évben ötmillió forintot, a következő választásokon a Kftv. 7. § (2) alapján „A támogatás összegét az országgyűlési képviselők e törvény hatálybalépését követő általános választását követő évtől kezdődően a Központi Statisztikai Hivatal által a tárgyévvel megelőző évre megállapított fogyasztói árindexszel évente növelni kell.” számított összeget kell érteni a Tájékoztató további részeiben is

nyilvántartás, a pártnak juttatott vagyoni hozzájárulások dokumentumai, tekintettel a Párt tv. 4. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra),

- a pénzügyi, számviteli nyilvántartásokat, azok Számv. tv. 161/A. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelő kialakítását⁴, ennek keretrendszerét adó belső szabályozást
- a pénzügyi elszámolásokat, a Kincstárnak átadott elszámolásokat⁵, a Magyar Közlönyben nyilvánosságra hozott adatokat, beszámolókat,
- képviselői nyilatkozatokat,
- tanúsítványokat,
- az alkalmazott áraknak a sajtótermékek által megküldött, az ÁSZ honlapján megjelentetett árjegyzékekkel, tájékoztatókkal való egyezőségét,

A sajtótermékek esetében az ÁSZ honlapján közzétett árjegyzéktől magasabb áron igénybevevett szolgáltatásokat – a közzétett árat meghaladó részben – illetve az olyan szolgáltatótól igénybevevett szolgáltatások ellenértékét, melyek az előbbi honlapon nem szerepelnek az ÁSZ nem fogadja el a támogatások elszámolásaként.

2.1. A bizonylatok szabályszerűségének általános követelményei az *egyéni jelöltek*, illetve lemondásuk esetén pártjuk *egymillió Ft költségvetési támogatásának felhasználásánál*

Az ÁSZ a kampányfinanszírozásra fordított egymillió Ft-os támogatás felhasználásának szabályszerűségét a Kincstárnál a számlaösszesítő adatlapok, valamint a kiválasztott bizonylatok másolati példányai alapján ellenőrzi az alábbi követelmények figyelembevételével:

- Az egymillió Ft költségvetési támogatás elszámolását és a jelölő szervezetek kifizetéseit, nyilvántartásait alátámasztó dokumentumoknak a Számv. tv. 166. §-ában a számviteli bizonylattal szemben támasztott alaki és tartalmi követelményeknek, továbbá a számla alapján történő kifizetések esetében a számlának az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 169. és 170. §-aiban foglaltaknak (továbbiakban ÁFA tv.) kell megfelelnie.
- Az elszámolóhoz a jelölt nevére, vagy ha az Őt jelölő párt/pártok javára lemondott (2/A. §), a jelölő párt nevére kiállított, a Számv. tv. és az ÁFA tv. előírásainak megfelelő számla, egyéb dokumentum fogadható el, amelyet a kampányidőszak alatt kampánytevékenységgel kapcsolatban – a kincstári kártyafedezeti számlán – az Áhsz. 15. számú melléklet K3. Dologi kiadások fejezetében foglalt kiadásokra fordítottak.
- A bizonylaton a jelöltnek fel kell tüntetnie az egyéni választókerület megjelölését.
- A bizonylatokhoz kapcsolódó pénzügyi teljesítésnek a kampányidőszak kezdő időpontja után, de annak végéig meg kell történnie. (2018. február 17-től 2018. április 8-án 19.00 óráig)

⁴ A pénzügyi, számviteli nyilvántartásokat úgy kell kialakítani, hogy a közpénzek (a központi költségvetésből juttatott támogatás) felhasználásának és a köztulajdon használatának nyilvánossága és ellenőrizhetősége biztosított legyen.

⁵ A kampánytevékenységre fordított központi költségvetésből juttatott támogatás elszámolásának biztosításához a nyilvántartásoknak strukturálnak, rendezettnak, áttekinthetőnek, feldolgozhatóknak és elektronikusnak kellene lenni.

-
- A jelöltnek, vagy a jelölő pártnak a támogatás elszámolásához a bizonylatok másolatát aláírásával és „Az eredetivel mindenben megegyező” szöveg feltüntetésével kell hitelesítenie.

2.2. Az egymillió Ft-os költségvetési támogatáson felül – költségvetési támogatásból és egyéb forrásokból - kampányfinanszírozásra fordított összegek ellenőrzésének szempontjai

A listát állító **jelölő szervezetek** (pártok és országos nemzeti önkormányzatok) a Kftv. 3. és 4. §-aiban meghatározott költségvetési támogatást kizárólag a választási kampányidőszak alatt, a választási kampánytevékenységgel összefüggő kiadások finanszírozására fordíthatják.

- A támogatás felhasználását igazoló számlának, egyéb dokumentumnak a pártlistát állító párt, illetve a nemzeti listát állító országos nemzeti önkormányzat nevére kell szólnia. Ebben az esetben olyan, a jelölő szervezet nevére kiállított, az ÁFA tv. előírásainak megfelelő számla, vagy egyéb hiteles dokumentum fogadható el, amelyből megállapítható a kampányidőszak alatti kampánytevékenységre való felhasználás.

Az egyéni jelöltek és jelölő szervezetek költségvetési támogatáson kívüli forrásból finanszírozott kampánykifizetései is kizárólag a választási kampánytevékenységgel összefüggő, kampányidőszak alatti kiadásokra fordíthatók.

- Készpénzes kifizetés esetében a kampányeszköz teljesítésének és a pénzügyi teljesítésnek a kampányidőszakra kell esnie.
- Átutalással történő teljesítés esetében a számla kiállításának és a kampányeszköz teljesítésének a kampányidőszakra kell esnie.

A központi költségvetési támogatásokon kívül a jelöltek, jelölő szervezetek a kampányfinanszírozásra egyéb rendelkezésre álló forrásokat is felhasználhatnak, a pártok esetében a Párt tv. 4. § (2) és (3) bekezdéseiben foglalt korlátozással.

A Párt tv. 4. § (2) bekezdése: A párt részére - a párt, párttörvényben engedélyezett gazdálkodó tevékenységéből, illetve a párt által alapított vállalat és egyszemélyes Kft. adózott nyereségéből származó bevételektől, mint kivételektől eltekintve - jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet vagyoni hozzájárulást nem adhat, a párt jogi személytől, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezettől vagyoni hozzájárulást nem fogadhat el. A Párt tv. 4. § (3) bekezdése: A párt vagyoni hozzájárulást más államtól nem fogadhat el. A párt külföldi szervezettől - jogi státusától függetlenül - és nem magyar állampolgár természetes személytől vagyoni hozzájárulást nem fogadhat el. A párt névtelen adományt nem fogadhat el.

A Párt tv. 4. § (5) bekezdése rögzíti, ha a párt részére a vagyoni hozzájárulást **nem pénzben** nyújtották, köteles annak értékeléséről (értékének meghatározásáról) gondoskodni. Ha a párt a (2) és (3) bekezdésben foglalt szabályt megsértve tiltott, nem pénzbeli hozzájárulást fogadott el, annak értékét az Állami Számvevőszék állapítja meg.

A Párt. tv. előírásaira figyelemmel **az ÁSZ ellenőrzés kiterjed** a párt, mint jelölő szervezet elszámolása alátámasztottságának megítélése érdekében a kampányidőszak alatt a párt által igénybe vett szolgáltatások tekintetében a lényeges ügyek ellenőrzésére. Az ÁSZ ellenőrzi, hogy az elkülönített (kampány célú felhasználásra vonatkozó) nyilvántartásában nem szereplő kiadások nem a kampány érdekében kerültek-e felhasználásra és a párt, mint jelölő szervezet a Párt tv. 4. §

(2)-(3) bekezdésében szereplő korlátozásokat érvényesítette-e. Betartotta-e a Párt tv. 4. § (5) bekezdésében előírtakat.

A korábban már feltárt kockázatok alapján nem pénzbeli hozzájárulások formái lehetnek ingyenes/piaci ár alatti szolgáltatások (pl.: politikai hirdetés hirdetési felület szolgáltatás, stb.) igénybevétele.

A szokásos piaci ár fogalma tekintetében irányadó a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény 18. § (2) bekezdés a) pontja, mely szerint a szokásos piaci ár az az ár, amelyet független felek alkalmaznak az összehasonlítható eszköz vagy szolgáltatás értékesítésekor a **gazdaságilag összehasonlítható piacon**. Ebből a szempontból a választási kampányidőszakot önálló, az általánostól eltérő piaci helyzetnek tekinti az ÁSZ.

A kampánytevékenységgel kapcsolatban a szokásos piaci ár vonatkozásában irányadónak tekintjük a Ve. 148. § alapján az ÁSZ által nyilvántartásba vett és honlapján közzétett sajtótermékek hirdetési árjegyzékét, továbbá a Ve. 144. § előírásai betartását. A sajtótermék esetében az ÁSZ honlapján közzétett árlistákon szereplő engedményekből kizárólag az objektív feltételekhez kötött, a megrendelő személyétől független engedményeket fogadja el az ÁSZ. Nem fogadja el az ÁSZ az olyan kedvezményeket, melyeket egyedi elbírálás alapján ad vagy adhat a szolgáltató.

Ha feltárásra került, hogy a párt, mint jelölő szervezet által kampányeszközre fizetett ellenérték alacsonyabb, mint a szokásos piaci ár, akkor a különbséget tiltott forrásból származó nem pénzbeli hozzájárulásnak minősül.

2.3. A kampányfinanszírozásra fordítható összegek értékhatára betartásának ellenőrzése („kampány költségeinek korlátja”)

A független egyéni jelölt kampányfinanszírozásra az egymillió Ft költségvetési támogatással együtt legfeljebb ötmillió Ft-ot fordíthat. Az ÁSZ az egyéni jelölt által átadott dokumentumok (bizonylatok) összesített adatai alapján állapítja meg a költséghatár betartását.

Párt jelölő szervezet az egyéni jelöltjeivel együtt a kampány finanszírozására összesen jelöltenként legfeljebb ötmillió Ft-ot fordíthat. Az összeghatár betartásának ellenőrzése során a párt jelölő szervezet egyéni jelöltje és a párt által kampányfinanszírozásra fordított kiadások együttes összegét kell figyelembe venni.

A jelölő szervezetnél maximálisan kampányra fordítható összegbe bele tartozik az egyéni jelölt által lemondott támogatási összeg, valamint a párt részére a pártlista alapján átutalt költségvetési támogatás összege is.

Amennyiben a jelölő szervezet közös listát állító pártokból áll, akkor az ÁSZ az ellenőrzést a pártok közötti megállapodás figyelembe vételével végzi egy, vagy több pártnál.

Országos nemzeti önkormányzat kampányfinanszírozásra összesen jelöltenként ötmillió Ft-ot fordíthat, amelybe beleszámít a nemzeti lista alapján részére átutalt költségvetési támogatásból és az egyéb forrásból kampányfinanszírozásra fordított kiadás is.

2.4. Bizonylatok, dokumentumok ellenőrzés részére történő rendelkezésre bocsátása

A Kftv. 9. § (2) bekezdésében foglaltak szerint a választásra fordított állami és más pénzeszközök felhasználását az ÁSZ a választást követő egy éven belül ellenőrzi. Az ellenőrizhetőség

érvényesíthetősége érdekében az egyéni választókerületi jelölteknek a választási kampányra fordított, a Magyar Közlönyben a választást követő 60 napon belül nyilvánosságra hozott adatokat megalapozó bizonylatokat az ÁSZ ellenőrzés lezárásáig, eredményének nyilvánosságra hozataláig meg kell őriznie.

Ha feltárásra került, hogy a jelölt és a jelölő szervezet az előírt nyilvánosságra hozatali kötelezettségét nem teljesítette az ÁSZ a Kftv. előírásai alapján jár el.

Az egyéni jelölteknek és az arról a pártja javára történő lemondás esetén a pártnak az egymillió Ft-os költségvetési támogatás elszámolásához a Kincstárral a támogatások tekintetében megkötött megállapodásban foglalt számlaösszesítő lapot kell készítenie, amelyet az ÁSZ az ellenőrzésnél felhasznál.

Az egyéni jelölteknek az egymillió Ft-on felül kampányfinanszírozásra felhasznált pénzeszközökről, anyagi juttatásokról elszámolást, kimutatást nem kell készíteniük, de a felhasználást igazoló, a választásokat követő 60 napon belül a Magyar Közlönyben nyilvánosságra hozandó adatokat alátámasztó bizonylatokat, dokumentumokat az ellenőrzéshez rendelkezésre kell bocsátaniuk.

Mind az egyéni jelölteknek, mind a jelölő szervezeteknek biztosítaniuk kell a kampányfinanszírozás dokumentumainak az olyan módon való elkülönített kezelését és az ÁSZ ellenőrzés részére történő átadását, hogy abból megállapítható legyen a kampányfinanszírozásra felhasznált pénzeszközök, anyagi támogatások, vagyoni juttatások összege, forrása és felhasználásának módja.

Budapest, 2018. február 16.